

Wijzer Onderwijs: Autisme

Een praktische aanpak van het onderwijs aan leerlingen met een autisme spectrum stoornis

Het gedrag van leerlingen met een autisme spectrum stoornis is soms moeilijk te begrijpen. In de praktijk is het dan ook vaak lastig om het onderwijs goed af te stemmen op de specifieke behoeften van deze leerlingen. Gelukkig is er nu *Wijzer Onderwijs: Autisme*. Daarmee kunt u direct aan de slag!

Wijzer Onderwijs: Autisme bevat allerlei praktische handreikingen om het onderwijs voor deze leerlingen beter toegankelijk te maken. De aanpak bestaat uit vijf onderdelen:

- **Auti-Wijzer** geeft een bondig overzicht van de specifieke onderwijsbeperkingen en onderwijscapaciteiten van leerlingen met een autisme spectrum stoornis en de daaruit voortvloeiende (onderwijs)behoeften.
- **Klassen-Wijzer** biedt een groot aantal aandachtspunten/tips voor het verduidelijken van de ruimte, de tijd, de activiteit en de omgang. Met behulp van deze checklist is na te gaan in hoeverre de eigen klassensituatie geschikt is voor het onderwijs aan autistische leerlingen. Er worden praktische aanbevelingen gegeven die op eenvoudige wijze in de groep kunnen worden ingevoerd.
- **Begeleidings-Wijzer** helpt intern en extern begeleiders bij het planmatig invoeren van *Klassen-Wijzer*. Dit gebeurt door middel van vijf plenaire teambijeenkomsten, interview en klassenconsultaties.
- **Plan-Wijzer** geeft informatie over hoe een school bij het maken van het schoolplan, groepsplannen en individuele handelingsplannen kan aansluiten bij de kenmerken en onderwijsbehoeften van autistische leerlingen. Bij alle kerndoelen worden specifieke aandachtspunten voor deze doelgroep beschreven, geordend naar leeftijdsgroep.
- Met **Methode-Wijzer** kan snel worden beoordeeld in hoeverre een reguliere methode geschikt is voor leerlingen met een autisme spectrum stoornis. Hierbij wordt gekeken naar de leerstof, de didactische werkvormen en de materialen van de methode.
- **Reken-Wijzer** biedt een overzicht van praktische aandachtspunten om het realistisch reken- en wiskundeonderwijs aan leerlingen met een autisme spectrum stoornis te optimaliseren.

Wijzer Onderwijs: Autisme kan schoolbreed worden ingezet. De map is praktisch, gebruiksvriendelijk en direct toepasbaar. Het materiaal is zowel te gebruiken in het reguliere basisonderwijs als het speciaal (basis)onderwijs.

Uit: Klassen-Wijzer, checklist voor de indeling van het lokaal

Om leerlingen met een autisme spectrum stoornis controle te laten krijgen over de omgeving, is het van belang vaste delen / hoeken in te richten in de klas waar bepaalde activiteiten worden gedaan. Hiermee wordt het voor de leerling duidelijk welke activiteit er op welke plaats van hem wordt verwacht.

Uitgangspunten:

Omschrijving	Uitleg	ok
Creëer verschillende hoeken voor bepaalde activiteiten.	Er moet minimaal ruimte zijn voor een eigen werkplek voor ieder kind, een plek voor gezamenlijke activiteiten, zoals de kring en een instructieplek. Verder kan er worden gedacht aan een knutseltafel, een leeshoek, een computerhoek, een rusthoek, een bouwtafel, enzovoort. Let op dat als er leerlingen zijn die met materialen gooien de bouwhoek niet naast de computer wordt gezet.	
Als vaste hoeken in het lokaal niet te realiseren zijn, wordt de leerling duidelijk gemaakt op welke plek hij een bepaalde activiteit uit moet voeren.	Dit kan zowel mondeling als visueel. De leerkracht kan bijvoorbeeld met de leerling afspreken dat werken met constructiemateriaal altijd aan de eigen werktafel gebeurt. De functie van een werkplek kan worden aangegeven door gebruik van eenduidige voorwerpen. Bijvoorbeeld een beker op de tafel geeft aan dat er wordt gedronken, een zeiltje geeft aan dat er wordt geknutseld.	
Voorzie de tafel of hoek van een visualisatie van de activiteit die de leerling gaat uitvoeren.	Dit is alleen nodig als de ruimte niet voor zich spreekt. Bij een computer is het bijvoorbeeld duidelijk wat er wordt verwacht en heeft visuele ondersteuning geen meerwaarde.	
Richt binnen het lokaal een prikkelarme (rust)hoek in.	Bijvoorbeeld met mogelijkheden voor rustgevend muziek (koptelefoon), kussens, boekjes, tekenspullen, enzovoort. Hier kan een leerling zich even terugtrekken als het hem teveel wordt. De leerkracht kan de leerling hier ook even preventief neerzetten als hij merkt dat de leerling onrustig wordt. Maak vooraf goede afspraken over wat de leerling mag doen in de rusthoek en hoe lang hij daar mag / moet blijven.	
Werk met een instructieplek waar de leerling individueel of in een groepje instructie (afhankelijk van het niveau) krijgt.	Er kan worden gekozen voor een vaste tafel in het lokaal, maar ook het bureau van de leerkracht kan hiervoor worden gebruikt. Het is van belang om de instructieplek zo te plaatsen dat er overzicht / oogcontact kan worden gehouden met de rest van de klas.	